Број 260. У Новом Саду, у понедељак 26. новембра 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: на пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. одсваке врсте оваких ситних слова

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући, де је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 2

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Наше трговачке прилике.

Самош, Торовтал, Алибунарски срез, новембра.

Саопштавамо овај допис, који нам је стигао из Самоша на челу листа Свака је наша даља реч — излишна!

Не сећам се, да е кад год било у јавности речи о нашем месту Код нас се — да не кажем баш никада али ретко догађа оно што би било вредно да чује и шира јавност. Живимо од данас до сутра, бринемо се за данас, а сутра како Бог да, наћи ће се. Нисмо задовољни са својим стањем и положајем али смо погнули главу па ћутимо По неки се нађе отреситији и агилнији, па нешто и напредује, а остали ди су, ту су, и што је још горе, пропада и сели се у Америку. А није да нема земљишта за рад, већ нема ко да ради.

Ево да Вам кажем, како је било код нас Дошао код нас Србин, млад трговац. Трговао па за две године истрговао 2 куће у вредности 3000 фор. и 8 ланаца земље, и ено га данас у Србији, пише за 2 динара дневнице.

Дође и други Србин, донесе мало готовине отвори радњу, постоја 2 године и оде го у Србију ено га данас калдрмција у Београду.

После дође и трећи Србин па за непуну годину оде и ено га данас калфа.

Четврти, газда са 70 ланаца земље, 2 куће, трговином и биртом, пропаде за 10 год. да данас ни потуре од тог.

— Није код нас могуће радити, не може се опстати — говорили смо видећи пропаст наших трговаца.

Ка неког лепог дана, пре 8—9 год ево ти у наше чисто српско село Чивутина. Дошао са 170 фор, отворио мало дућанца и ено га сваке године шаље здраву читаву жену у купатило.

После њега на 2 г д. дође један Немац, купио јадну забачену и трошну кућицу, држао годину дана дућан у тој чатрљи доцније прошири мало па после опет мало више, ено га данас — газда Разговарам с њиме једног дана, па кажем пазариш валда годишње 8—9000 фор.? Хе рећи ће, а дупло!

Стао сам као окамењен. Море 4—5000 фор год. однесу од нас Срба трговци, који нису Срби чисте добити, за њихов бофл, који мораш да узимаш од њих хтео не хтео јер другог нема. А наша четири одоше у калдрмџије! Каква жалост!

Распитивали смо,, тражили смо у околини ваљана трговца, к ји би хтео доћи код нас, па нема. Евво сад и овако. Договорили смо се да пишемо српским листовима, па да овим путтем с ренемо пажњу ваљаним Србима трговцима на наше место Место је за трговца ванредно, ево жив доказ како напредују трговци који нису Срби. Имамо железницу на три стране: за Панчево, Бечкерек и Вршац Извезе се годишње 30—40 вагона хране Наићи ће на пиотпору све наше интелигенције

Срби трговци дођите па се уверите, да ли ово стоји. Само овај позив не важи за оне који хоће да се носе у манжетне и штифлетне и да идду на пиво и клабер, већ за оне који хоће да су преко целе недеље засуканих руккава, и увек у радњи

Књажева престона бесједа.

Цетиње, 16. новембра 1907

8 новембра отворена је престоном бесједом скупштина, која је о рана јутра опкољена била четом војника под оружјем

Сама престона бесједа врло је карактеристична по ономе што је у њој казано и ономе што је прећутано, а што се чита између редака. На првом мјесту износи кнез Никола своје назоре на устав, уставни живот у Црној Гори и на прошлу народну скупштину.

Одмах изјављује: да неда странака у земљи, да неда тумачење устава друкчије но га он сам разумијева и да сљедствено томе не може допустити ничијег одвојног мишљења. Излази дакле да је он противан критици нарочито државних органа, да је противан исказивању самосталног мишљења — јавном мњењу, да је противан сваком подвојеном мишљењу: „јер се тиме цијепа снага народна“ — вели он. И с тога он захтијева од ове скупштине слијепо повјерење у томе, пријетећи им у противном распустом, сличном прошлој народној скупштини, која је по његовим појмовима, била залутала, јер се није држала овога правца!

Један владалац, који октроише народу устав, па према томе даје само оно што он оће и колико оће, сад наједанпут поставља границе у свему противне уставу на који је положио заклетву, и забрањује најосновније право уставно — слободно мишљење. У исто вријеме кад овако пише и говори у престоној бесједи свуда се заклиње и обриче: да је вјерно сљедовао прописима „свога чеда“, устава и да ће га се и убудуће не само придржавати него га још и његовати! С тога он позива све „народне“ представнике (своје некадање перјанике и попове владике Рада) да вјерују овој његовој свечаној изјави!

Прошлу народну скупштину распустио је вели с тога што су је слободни елементи били одвукли од „воље народа“ (његове воље), и тај акт: „народ је најодушевљеније поздравио“.

Међутим и ви знате да је вас терор и наопак рад у ово полугодине био једино из противљења народног за овакав неуставни акт, и да је ради тога наша лијепа домовина постала нова Албанија и подсмјех свијета. Народ је прошле народне скупштине с правом очекивао много, видио је да би корисно радила и урадила, али да јој није дао он, и с тога је народна скупштини све симпатије имала уза се, — народа, који је дотле знао само за Бога и за господара.

Није ли „Народну Мисао“ цио наш народ сматрао као свето писмо и вјеровао сваком словцу у њој; није ли она најпрактичнијим путем б дила свијест народну и

ПОЛИСТАК.

У ТУЂИНИ.

— Антон Чехов. —

Недеља после подне. У трапезарији за богато постављеним столом седи поседник Камишев и ужива на тенане. С њиме седи и једе стари, глатко избријани и нешто размажени Француз М. Шампоње. Овај Шампоње био је једном васпитач Камишеве деце, учио их лепим манирима, правилном париском нагласку и игрању! Доцније кад су Камишева деца одрасла и постали лајтнанти, остаде Шампоње у кући, као нека врста мушке боне. Дужности некадањег васпитача нису биле баш комплициране. Морао се уљудно облачити, добро се намирисати и вољно слушати несносне говоре Камишеве; затим јести, пити и спавати — и иначе чини ми се, више ништа није био дужан радити. За овај посао његов добивао је слободан стан и препитање и неку неодређену плату.

Камишев једе и уз то, као обично, врши гимнастику језика.

— Ох, умрећу — рече, бришући очи убрусом, које му навреше у очи од сенефа, којим је подобар комад шунке посуо. — Ох! Та то пролази кроз мозак и кроз сво тело. Од вашег француског сенефа можеш читаву флашу појести, па ти неће бити тако.

— Неко воле француски, а неко опет руски сенеф — одговори благо Шампоње.

— Нико не воле француски, једино може бити Французи сами. А Француз једе што му год дадеш: жабе, пацовее, бубе, швабе... бррр! Њима на пример не годи овака шунка, јер је руска, али метеш ли пред њих печено стакло и кажеш им, да је француско, појешће га у сласт... По њиховом уверењу, све што је руско, то је одвратно...

— То ја не кажем.

— Све што је руско, то је одвратно, али француско — о, c' est très joli! Ви мислите, да је Француска најлепша земља на свету, а ја... шта је Француска, ако хоћемо истину да кажемо. Једна пега на земљи! Да пошљемо тамо нашег шефа полиције, за месец дана моли ће да га преместе, не можеш се тамо честито ни окренути! Целу вашу Француску, можеш за један дан прећи... А код нас, кад изађеш на врата, не видиш краја ни границе! Идеш и идеш...

— Јесте, мосје Русија је велика држава.

— Аха! Ви сте уобразили, да нема бољег света од француског. То је један учен, паметан народ! La civilisation! Јесте, сви су Французи учени и изображени.. то је тако... Француз неће никад себи допустити тако што, што није на свом месту: он у згодно време пружа женској столицу, не једе раке с виљушком, не пљује на под, али му фали ово... ово... Тога нема он! Не умем да се изразим, али му фали, како само да кажем... тако нешто... тако нешт ... (говорник миче прстима.) Сећам се да сам негде читао, да ви имате вештачки, из књига црпљени разум, док ми имамо природни, урођени... Кад се један Рус изобрази као што треба и схвати науке, онда нека дође ма који од ваших професора!

— Може бити . . . рече нешто зловољно Шампоње.

— Не може бити, него зацело! Не мрштите се, ја говорим истину! Руски дух је — проналазачки дух! Но разуме се, не пуштају га да се истакне, а он се не зна размећати. Он нешто пронађе и опет то разлупа или га деци, да се играју, док Француз, ако нешто измисли, а он узбуни цео свет. Недавно кочијаш Јона начинио од дрвета човека: кад га повучеш за канап, а он прави неке непристојне покрете... Па јесте ли чули, да се Јона хвалисао тиме? У опште... ти ми се Французи не допадају. То је један неморалан народ! Што се спољашности тиче, они су изображени као људи, али живе као пси... Узмимо само брак. Код нас, кад је неко ожењен, он се мора држати своје жене, и тиме је свему крај, док код вас, ђаво би вас знао, шта све не бива. Муж по ваздан седи у кафани, а жена савове пуну кућу Француза, и онда с њима игра канкан...

— То није истина! — рече Шампоње, који није могао више да издржи. — У Француској се породичан принцип високо цени!

— Познајемо ми тај принцип! И ви се не стидите тако што бранити... Мора човек бити праведан: свињи су свињи... Нека је хвала Немцима, што су вас мало пропустили кроз шаке.. Да, да хвала.. Бог нека им плати...

— У том случају, онда мосје — викну Француз поскочивши севајући очима — кад тако мрзите Французе, зашто мрзите и мене?

— Па шта ћу с вама?

ширила слободне корисне идеје у народ, који је објеручке прихватио; није ли зато све војно и ино чиновништво одниј ело ка у државну са 150 000 круна, агитујући кроз народ само против „Народне Мисли“; па кад све то није помогло, најмлађи су војници сталнога кадра из два пука те су њену штампарију — народно имање — претворили у прах и пепео; и није ли то било пред очима самога владара и исти дан, кад је народу поново се заклео: да ће само по прописима устава „мог драгог чеда“ владати; и нису ли одмах затим исти војници добијали ракију, новац и одликовања?!

Па кад је „народ то најодушевљеније поздравио“, зашто онда мучка убиства по земљи зашто апшења и буне појединих племена и конфисковања народних имања; а зашто бацање кривице на Србију и на све остало Српство; дозивање непријатељских новинара и „правдања“?: Нашто онда вас народ називати антидинастичарима; нашто одрицање сваке акције у корист потлаченога Српства?! И сви ти говори почињу се и завршују у име династије, коју они исти бише да прогласе као династију српскога пијемонта!

То је први господарев дио престоне бесједе

Владин програм је разоравајући: ту се прво предвиђа ревизија свих закона прошле, народне скупштине, и поправка истих „у духу народа“! Ово разумијемо само: Бог, књаз, влада и — ми... Затим ће се од данашњег „благостања“ народног тражити нови намети нарочитим законима, јер треба новаца. То ће бити врло лако извести, јер народ може дати колико год се затражи: ту је Америка! Затим деградиће се пут за Андријевицу, пут „богатих“ крајева Старе Србије (то је вас помен о Српству!); закључио се уговор трговачки са Холандијом, с којом немамо никакве трговине, а закључиће се изгледа, и са Аустријом О уговору с Аустријом воде се преговори већ три године.

Даље нам влада обећава подизање индустриских грана, како би радник и на дому нашао зараде. То су уобичајене фразе, јер влада ова показала је само да умије да руши народне тековине али никад и да их подиже Откад је она на влади, наша трговина, наши занати и наши новчани заводи управо доведени су на руб пропасти: Промет трговачки од 11 милиона досле, спао је на 6 ове године: народ је гомилама иселио се из земље и однио благо собом, а новчаним заводима ускраћен је кредит свуда на страни. Америка нам је отела 30.000 војника, од којих се у последње три године вратило 200 и опет отишло 60 а у земљи имамо свега 27 000, којих је сваки дан мање. Кад би овакве владе и даље наставиле „усрећивање“ народа, могли бисмо остати и без стараца

То је цио „програм“ наше владе.

У политичком дијелу бесједе поменута је само Русија, а првенствено Аустрија. Наше пријатељство с овом потоњом постало је од раскида братства са Србијом. О Србији нема ни помена! Није било ни лани И ма да је народна скупштина од 1906 године као прави и једини израз воље народне манифестовала на првом мјесту братство са Србијом и Српством у престоној бесједи нема помена о томе. Лањске године нашао је мјеста и посланик Америке, а ове године није ни посланик Србије По томе ви судите колико је нама крива Србија и остало Српство, од кога се отресао многи наш „политичар“!..

Али зато има помена о „завјери“ и бомбама „Народна“ скупштина има да анатемише „изроде“ и „издајнике земље“, а они су још од прољетос пропали у своју домовини чијој срећи и истинском напретку били су посветили цио свој живот.

Шта ли ће адреса скупштинска рећи на ову престону бесједу? — Ми то унапријед знамо, и наш праведни бол неописан је...

Y.

Политичке вести.

У седници угарског сабора од суботе поднео је Хојчи предлог, да сабор држи и у недељу седницу. И тај је предлог усвојен, те је тако и јуче била саборска седница Хојчи је као разлог свом предлогу изнео опструкцију посланика хрватско-српске коалиције.

* * *

Хрватско српска коалиција затражила је и опет споразума и то преко Гезе Полоњија. Овај је прихватио њихову молбу израдио је један нацрт, на који је хрватско-српска коалиција пристала и поднео га је министру председнику Векерлу. Како међутим јављају из Будимпеште, Векерле је одбио тај предлог. А то су исто учинили и Кошут и Јосиповић. Полоњи је сам признао, да је и његов покушај пропао, јер га Векерле није усвојио Лорковић је изјавио, како о овим најновијим покушајима споразума не може ништа поближе говорити, јер се то држи у највећој тајности. Хрватско-српска коалиција продужиће пак борбу све дотле, док се не нађе други начин решења овог заплета

* * *

На брзојавну притужбу, коју је председнику угарског сабора Јусту послала хрватско-српска коалиција одговорио је овај овим брзојавом: Пре уторника не могу доћи у Будимпешту. Ђула Јуст. Као што је познато, хрватско-српска коалиција притужила се Јусту против потпредседника Наваија, који јој не даје да о пословнику говори хрватским језиком и прети чак имунитетским одбором.

Самосталија.

Tandem aliquando на српски преведено „пробио клин кроз врећу“, на самосталски протумачено: и „Речки Нови Лист“ госпара Франа Супила постао је једном искрен, и открио је своју и своје самосталске браће патријотску душу. У 142. броју Супиловог „Речког Новог Листа“ износи се у једном брзојаву из Будимпеште и ово значајно место: „Добро би било да родољуби у домовини промисле да су хрватски интереси Хрватској и Хрватима најпречи“. Et tu mi fili Brute! Та то смо ми увек тврдили и тврдићемо, да се господа Прибићевић, Бањанин Поповић, Будисављевић, Муачевић, Илић боре у првим редовима у мађарској саборници, а др. Богдан Медаковић у саборским кулоарима, у министарским предсобљима, и где већ хоће Јушт и Векерле да с њиме онако преко рамена говоре — „за хрватске интересе Хрватској и Хрватима“. И када смо им то искрено исповедили пустили су честита господа делегати грчко источњаци читаву легију ђачких урлаубера у редакцији „Srbobrana“, да нас ради наше искрености ружно нападну, да су само они Срби, а ми издајице, који смо готови, да Србе продамо немачком кнезу Билову. А ево сада њихов глински изабраник г Франо Супило, издаје својој најпокорнијој самосталској војсци декрет сталних велико хрватских nobel gardist a Garde du corps à la suite г. Франа Супила господа Прибићевић, — Попović, — Буде, — Бањанин, — Илић, — Николић, — Медаковић — Муачевић имају дакле једва сачекано признање свога искључивог велико хрватског патријотизма из устију свога господара, то ће им поред оно мало мрских мађарских квитица, канда на овоме свету бити једина награда за њихову очајну „борбу у првим редовима“. Баш није имало смисла, што су др. Ђура Красојевић и његови другови полетили у своје време на Дрину, да се пушком у руци боре за ослобођење Српства, кад се тамо на Дрини могло допасти и љутих рана, и мртвих глава, када је данас „љута борба у првим редовима“ и безопаснија и добро плаћена и корисна и „најпреча неискључиво хрватским интересима“, особито када ју врше најамници српскога порекла Па још када такову најамничку службу не плаћа министар финансија будуће Велике-Хрватске, него касир мађарског сабора, онда разумемо господина Франа Супила, да му је самосталска гарда најмилија, а и ову разумемо зашто му је безусловно покорна.

— Пустите ме, и ја ћу се вратити кући у Француску.

— Шта-а? А ко ће вас сад пустити у Француску? Ви сте издајица своје отаџбине! Час код вас влада Наполеон први, час Гамбета... ђаво ће ту бити паметан код вас!

— Мосје! — рече Шампоње француски, дршћући од љутине и бацивши убрус. — Веће увреде, него што ми ви сад нанесте, не би ми могао нанети ни највећи непријатељ мој! Свему је крај!

И начинивши руком трагичан покрет, баци Француз убрус на сто и гордо достојанствено изађе из собе.

После три сата буду тањири на столу промењени и постављено за ручак. Камишев седе сам за сто. После ракије и неколико залогаја, осети потребу, да мало језик прогимнастикује. Говорио би, али нема ко да слуша...

— Шта ради Алфонз Људовиковић? — запита слугу.

— Господин Шампоње пакује...

— О, Боже мој, то је прави риноцерос!...

Шампоње седи на сред собе на патосу и слаже дршћућом руком у џемадам своје рубље, мирисе, молитвенике... Он сам, џемадам, постеља и сто, једном речи све у соби беше елегантно. Из великих, плавих очију, капљаху суве у торбу.

— А шта ви то радите? — запита га Камишев, који га је неко време гледао како ради. Француз ћуташе.

— Хоћете ли ви да отпутујете? — настави Камишев. — Па како знате... Ја вас не могу задржати... Само ми је непојмљиво, како ћете ви да отпутујете без пасоша? То не разумем! Ви добро знате, да сам ја ваш пасош изгубио! Негде сам га међу папире затурио, па не могу да га нађем... А код нас је у том погледу прилично строго. Нећете бити одавде ни пет врсти, а већ ће вас зауставити.

Шампоње подиже главу и гледаше Камишева неверујући.

— Да, да... видећете! Познаће вам по носу, да сте без пасоша, и одмах: ко сте ви? — Алфонз Шампоње. — Познајемо ми већ те Алфонзе Шампоњове! Да нисте може бити наумили, да предузмете о државном трошку једну експедицију с оне стране Урала?... Да штудирате минералогију?!...

— Вама је до шале!

— А што да се шалим? Ни на памет не пада! Само једно измољавам себи, да ми после пискарате писма и да ми се јадикујете. Нећу ни прстом маћи, кад вас везана проведу.

— Шта радите самном?! викну он, хватајући се у очајању за главу. — Боже мој! Проклет нека је и онај час, кад ми је пало на ум, да оставим своју отаџбину!

— Но, но, но... ја сам се само шалио! — рече Камишев променувши глас. — Така будала бити, па не разумети шалу! Не смеш му рећи ни речи!

— Драги мој! — викну Шампоње, умирен гласом Камишевим.

— Кунем вам се Богом живим, ја љубим Русију из све душе своје, па и вас и вашу децу. Да вас оставим исто би ми тако тешко било, као и умрети! Али свака ваша реч продире ми кроз срце као нож.

— Па ви сте човек! Кад ја ружим Французе, шта се ви налазите увређени? Шта се све не грди и не ружи, па зар сваки да се налази увређен? Одмахните ви на то руком... На пример закупник Лавар Исаковић... Шта све с њиме не радим; зовем га Чивом и погаником; правим му од крајева за капуту магареће уши, хватам га за појасеве... и он се не налази увређен!

— Али то је један роб! Он ће за копејку дати да му се пљуне у лице!

— Но, но, но... добро, добро! Хајмо столу! Нека мир...

Шампоње напудериса своје уплакано лице и оде за Камишевим у трапезарију. Прво је јело потрошено ћутећки, после другог већ почиње иста историја, те тако страдању сиротог Шампоња никад краја.

Превео —ор—

Две фотографије.

У уредништву »Србобрана« седе два самосталца и грицкају перо. Шта ће сад да подметну саборском одбору?!

Напослетку ће један рећи: У Београду се ствара одбор, који ће купити прилоге за погорелу српску гимназију у Скопљу.

— Па?

— Па би добро било неким начином дошапути том одбору, да се обрати на наш саборски одбор.

— Неће му дати!

— Па дабогме да му неће дати, јер не сме.

— Врло добро, сад разумем! Чим саборски одбор одбије . . .

— Та да! Одмах ћемо писати: Видиш ли народе, како је окорело срце у тих људи . . .

— Врага ћемо тако писати. Писаћемо онако исто као што смо писали кад је саборски одбор одбио загребачко потпорно друштво. Писаћемо: Појели су, поделили су, дали су Мађарима.

— Ух, ала је штета, што ће дуже време протећи, док се све то догоди. Донде би добро било да покренемо неколико других установа да ишту од саборског одбора потпоре. Н. пр. неколико женских добротворних задруга, певачких друштава и друге установе, којима саборски одбор не сме дати потпоре. Онда ћемо имати доста повода да се нагрдимо.

*

Самосталци су прогласили, да је незаконит цео рад нашег прошлог народно црквеног сабора.

Па и у Ср. Карловцима су то истицали сваком приликом, а нарочито управитељ гимназије Врховац.

Једном је рекао: — Несрбин и изрод ко призна тај рад.

Међутим је онај незаконити сабор одредио и професорима карловачке гимназије доплатке.

Кад је управитељ Врховац био о томе писмено извештен, а он уранио пре јарког сунца, те још од 7 сати ујутру шета пред народним фондовима. Још се није ни отворила благајна, ето ти њега с квитом.

Благајник погледа у њега и погледи у квиту, па рече: — А шта ћемо ако се све поништи, што је незаконити сабор урадио. Онда би морали вратити.

— Та шта сте се ту узели шалити, рече му Врховац јетко. Дајте овамо те новце!

И тако је самосталац признао један саборски закључак за законит. Но не бојте се! Самосталци га неће због тог истерати из странке. Имао је »виших« разлога, што је то учинио.

Вести из места и са стране.

Тужена оставина патријарха Бранковића.

Пишу нам из Ср. Карловаца: Рођак патријарха Бранковића умировљени учитељ Летић, који је био неки »дворски управитељ« код патријарха Бранковића, поднео је суду тужбу против оставине патријархове. Тужи у име неисплаћене плате за 72.000 круна, и његова жена, тужи оставину за 28.000 круна, јер је она била у двору домаћица — милостив — а и њој патрајарх Георгије није платио. Наводе у тужби — да зато нису пожуривали своју плату, што су се надали, да ће патријарх Георгије оставити у тестаменту већу своту, али како је патријарх Георгије на то заборавио, траже сад бар плату, која им је припадала. Ово ће без сумње бити врло занимљива парница. За сад бележимо овоме.

Посета балканске изложбе.

Енглески листови јављају да је Балканску изложбу, на којој су узеле учешћа Србија, Црна Гора и Бугарска и која је недавно закључена, за сво време њеног трајања, т. ј. за пет и по месеци посетило свега 1.285,000 посетилаца. Број посетилаца Балканске Изложбе био је већи но број посетилаца осталих изложаба, које државе приређују у Earls Court-у у Лондону скоро сваке године.

Паљевина српске гимназије у Скопљу.

„Пестер Лојд“ доноси овај телеграм из Београда: „Српска гимназија и интернат у Скопљу упалили су бугарски агенти. Они су полупали прозоре у партеру, ушли кроз њих, просули петролеум по поду и упалили зграду. У интернату је било 300 питомаца са њиховим управником који су се тешком муком спасли. Против Бугара је врло велико огорчење, а нарочито још и због тога, што су ти исти агенти још за време подизања тога интерната претили, да ће српску гимназију у најкраћем року подићи у ваздух. Зграда је стала 80.000 динара.

Мехмед еф. Милавић.

Читамо у „Мусафату“: УУ срједу, прекјуче, изгубисмо једног одушевљеног родољуба, узор карактера, човјека, какви се код нас ријетко рађају. Мехмед еф. Милавић члан нашег ексекутивног одбора умро је. У доба, кад нашем народу највише треба срчаних и ватрених бораца, који не презајући ни од чега у стању су да се најодлучније заложе за свој народ и да стану на бранич његових права и светиња, у доба кад глас таких људи треба највише да одјекне да застраши нападаче а охрабри потлачене, ми га губимо за навијек, нестаје га из наших редова. Дженаза му је биила јуче, у четвртак, и то така, какву Мостар одавно није запамтио, а што је најбољи доказ, колико јеа у народу поштован и омиљен био. Рахметуллахи алејхи, рахметен васиатен!

Разговори међу дипломатама

Једном се код председника француске републике за столом заподео између њега и других државника званица разговор о тому, како кадикад и владаоци и херцези нису доста смотрени и пристојни. Прво су прорешетали шпањолскога краља, па ће онда један испричати ово: Знатете ли шта се недавно десило на Северној Станици? Баш се требао кренути париско-петроградски брзози воз. Велики кнез Алексие, у пратњи херцега и херцегиње Лајхтенберг, требао је отпутовати и шетао је на станици овамо онамо. За њим су ишли чланови руског посланства у Паризу. Наједаред, и као да је ветар довео искрене на станицу лепа шпањолска играчица Отеро. Чим је спази велики кнез, полети јој и — загрли је. За њим то исто учинили и херцег Лајхтенберг пред очима своје жене. Тоо би радо били учинили и чланови посланства, али и њима није слободно огрешити се о правила учтивости. Шта велите господине претседниче, шта би било, кад бисте и Ви себи допустили тако што? — Па то одговори Фалијер смешећи се: Само ми још то треба. Велики кнезови владају јавним мњењем, а ја му се покоравам. Као што знате, ја сам ссамо извршно оруђе и немам права ништа сам да покренем, па ни — на станици!

Корисна проба.

Дешава се врло често, да људи не могу да спасу кад се у масама налазе у каквој кући, на пр. у позоришту, у школи. У Бечу је ово дана у једној женској основновној школи одржана проба, да се види, за колико време могу да се уклоне деца, за случај да букне ватра. Деца су између 8 и 9 сати била у школи на окупу и мирно сслушала предавања. Наједаред се да знак, да је буккнула ватра. Проба је испала врло добро.

Однети у ваздух.

Из Напуља јављају о великој несрећи, која се десила у оближњем тамошњем селу Сан Фалиде. Општинска управа је набавила веелику количину ватрених игара за скорашњу прославу мадоне. И све је то поверила на чување једноме тамошњем сељаку овај је све то сместио у своју кућу. Сутра дан кад је разређивао те ствари, морао је упустити једну ракетлу која је прсла, јер истога тренутка прснуше све те ствари, које кров однеше у ваздух и цео обитељ тог сељака. Главом својом су ту несрећу платила и десет радника који су код тог сељака радили. Праска је тако ужасна и снажна била да је цела кућа разнесена а од погинулих жртава нашли су другог дана само поједине делове тела. Разнети су просто били у паран парчад.

Велики метеори.

Близу аустралијске вароши Мелбурна, на њиви једног економа наишао је Енглез Брусе на један грдан метеор, који је тежак више метерских центи. Он је од економа власника оне њиве купио тај метеор за једну фунту стерлинга и поклонио га енглеском музеју. Када су хтели тај грдни метеор, који вреди више хиљада фуната стерлинга, да на товаре на кола и однесу до лађе, власник оне њиве је био дознао, од какве је вредности тај метеор, и са своји другови хтео је да спречи, да се тај метеор однесе. Из Мелбурна дошла је војска и под њеном заштитом је метеор укрцан на брод. Но тек што се тај брод са метеором хтео да крене из Мелбурна пут Енглеске, указао се један други најмљени брод, који је требао да отме метеор од овог брода. Власти су о том извештене и одмах је изаслат један убојан брод. Под пратњом његовом стигао је речени брод са метеором у Лондон смештен је у краљевском музеуму, тежина му је пет метерских центи и један је од најтежих метеора. Други велик метеор пао је пре кратког времена у море код Лонг Меланда. Пао је у море само четрдесет метаа размака од брода „Камбријам“. Посада брода видела је у први мах само слабу светлост муње на североисточном делу неба, но одмах после тога муњевитом брзином почео је да пада доле ватрени метеор, на све стране ширећи загушну јару и непријатне гасове. Кад је пао у море тако га је узбуркао, да су вали преплавили суседну обалу Лонг Меланда. Да је мало окрзнуо само био брод Камбријом, овај би без сумње пропао. Обично падају мањи метеори, редак је врло случај да тако грдни метеори падају на земљу.

Раднички штрајк у Америци.

Из Њујорка јављају жицом, да је у невадским рудокопима злата избио свом жестином штрајк раднички, који је убрзо довео до крвава судара између радника с једне а рудокопских стражара и власника с друге стране. У Америци наиме власници рудокопа држе своје нарочите страже за своју личну одбрану, а тако и рудокопа. Власти нису кадре да спрече ове изгреде, те је с тога брзојављено у Вашингтон за помоћ. Председник Русвел наредио је у Сан Франциско, да хиљаду војника буду спремни, да се сваког часа крену у Неваду, куда су већ отпослали две компаније војника са машинским пушкама. Радници су сви добро наоружани, осим тога у њиховим је рукама велика количина динамита. Штрајк је букнуо због тога, што власници рудокопа, због новчане оскудице, нису хтели раднике да исплате готовим новцем већ банкама. Штрајк се раширио по свима невадским рудокопима и скоро се сви радници штрајку придружили.

Сликар као кривотворац лажног новца.

У Минхену је живео један сликар. Трошио је врло много, али га зато нико није сумничио, јер су га сви знали као богата човека. Али је упадало у очи што он никога не пушта у свој стан. Одмах су то тако протумачили, да има нечега у ствари. Штаа више говорило се сасвим одређено, да он прави лажан новац. Баш га је полиција хтела ухапсити, а он, дознавши за то, узме велику дозу опијума и наскоро за тим умре. У стану су му нашли мноштво лажног новца и разних справа за његово прављење

Брзојави „Застави“

Стигли 26. новембра.

Угарски сабор.

Будимпешта. У седницу се искупио велик број чланове, јер се држало да ће влада нешто учинити, да сломије опструкцију хрватско српске коалиције. Међу тим се ништа десило није. Говорило је десет чланона хрватско-спрске коалиције некојима је председник одузео реч, што се нису држали ствари.

Неприкосновени одбор поднеће предлог, да Супило, који је изјавио, да није мислио председништво да вређа, има да моли сабор за опроштење. Поповић да се искључи петнајест дана из саборских седница.

Читуља.

Штокхолм. Шведски краљ умро је у недељу пре подне.

Главна уредник: Јаша Томић.
Одговорни уредник: Константин Брадваровић

Трговина.

НОВИ САД, 24. новембра 1907. године

Пшеница прве каквоће 24 к. — до 24 к. 20 п.
Пшеница нова 24 к. — п. до — к. — п.
Пшеница средња 23 к. 60 п. до 23 к. 80 пот.
Пшеница лакша 23 к. — п. до 23 к. 40 пот.
Наполица нова — к. — п. до — кр. — пот.
Јечам 14 круна 60 пот. до 14 кр. 80 пот.
Зоб нова 14 кр. 60 пот. до 14 кр. 80 пот.
Кукуруз у зрну стари — к. — п. до — к. — п.
Кукуруз у зрну н. 12 кр. 60 п. до 13 кр. 20 п.
Кукуруз у клипу н. кр. — п. до кр. — п.
Маст 140 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 140 кр. — пот. до — кр. — п.
Сланина паљена 140 кр. — п. до — кр. —
Свињи угојени тешки 90 до 92 пот.
Свињи средњи . . 86 до 88 пот.
Свињи лаки . . . . 76 до 84 пот.

Др. ЂОРЂЕ ТАБАКОВИЋ
адвокат
преселио је своју канцеларију из Арада у Будимпешту, VIII., Rákoczi út 21.
1558 3—8

Српско народно позориште.

Недељни ред позоришних представа.

У уторак, 27. новембра, први пут: »Трговина је трговина«. Позоришна игра у 3 чина, написао Октав Мирбо, с француског превео Јован Грчић.

У четвртак, 29. новембра, први пут: »Свет«. Комад у 4 чина, написао Бранислав Ђ. Нушић.

У суботу, 1. децембра, први пут: »Народни непријатељ«. Позоришна игра у 5 чинова, написао Хенрик Ибзен, с немачког превео Стеван Предић.

Идуће недеље изићи ће из штампе

„РАД“

СРПСКИ НАРОДНИ ВЕЛИКИ КАЛЕНДАР

За 1908. годину.

са одобраном садржином и летим сликама

Цена је по комаду 80 потура. Препродавци имају рабат 33%, но они плаћају поштарину.

Наруџбине треба упутити једино на

Управу друштва „Рад“ у Руми.

СПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА

Радивоја Николајевића

у Митровици

потребује 1507 6—6

два старија помоћника.

Госпођа (бечкиња)

д је часове на

гласовиру,

уз најумеренију цену Ближа извешћа у администрацији „Заставе.“ 1562 2—3

ДРВА ЗА ГОРИВО

имам на продају и то **150 мет. хвати тврдих** и **50 метер хвати меких.**

Ко жели да купи нека се обрати на

Трифуна Стојановића

1563 2—3 Homolic (Torontál)

ПРОДАЈЕ СЕ!

са једним **КУЋНИМ ПЛАЦОМ** без куће за своту од **10.000 круна** уз отплату на

5—6 ГОДИНА СА КАМАТОМ

Упитати код администрације „Заставе“.

1554 3—3

Дражба на мањак.

Ради подизања нових економских стаја на земљи грађанске закладе **Јована Остојића и жене му Терезије рођ Зозук**, који се налази у суботичком хатару на пустари Ђурђину расписује се усмена

ДРАЖБА на МАЊАК

која ће се одржати у писарни суботичке српске православне црквене општине 20. децембра о. г (2 јануара 1908.) после подне у 3 сата.

ПРЕДРАЧУЊЕНЕ СУ СВОТЕ:

за кућу за становање 9190 К 03 ф. а за коњушару и воларицу 7136 К 54 ф.

Дражбеници су дужни пре дражбе у готовом новцу или вредносним папирима положити 5% од предрачуњене своте у име пишманлука. Овај пишманлук по одобрењу дражбе за 24 сата имаће поузимач допунити на 10% од своте, која се на дражби постигне.

Позивају се сви подузетници који би се ове радње примили, да своје писмене понуде у запечаћеном писму поднесу потписаном најдаље до 19. децембра о г. (1. јануара 1908.) после подне у 5 сати у толико пре, што доцније приспеле понуде неће се моћи узети у обзир.

Црквена општина задржава себи право да између дражбеника повери радњу ономе, у коме држи да има највише поуздања а без обзира на понуду дотичнога.

Сви нацрти, предрачуни општи и подробни услови који се на ову радњу односе, могу се видети и сазнати у црквено-општинској писарни: понедељником, четвртком, петком и недељом, сваки пут пре подне 8—10 сати.

У Суботици 24. нов (7. дец) 1907

Богдан Свирчевић

1570 1—3 управитељ Остојићеве закладе.

Оглас дражбе.

У манастиру Гргетегу одржаће се дана 8 (21. децембра о. г у 10 сати пре подне

јавна дражба

у предмету издавања манастирског у Ади Козјаку на Дунаву лежећег

ПАШЊАКА И РИБОЛОВА

ПОД ЗАКУП

на три године и то: од 1. јануара 1908. до 31 децембра 1910. године.

Поближи услови могу се сваки дан у свако доба у манастирској канцеларији сазнати.

У Гргетегу 5 децембра (22. новембра) 1907.

1569 1—3 **Управа манастира.**

СТЕЧАЈ.

ОПШТЕ ЗАНАТЛ. РАДЕНИЧКОМ ДРУШТВУ

У СМЕДЕРЕВУ

потребан је

ХОРОВОЂА

за своју **певачку дружину**

Кандидати који се осећају способни за овај посао нека се пријаве управи друштвеној са својим документима најдаље до 15. децембра тек године

Плата је годишња од **1200 до 1500 динара**

Смедерево 23. новембра 1907.

Управа

1571 1—3 **општег занатлијског раденичког друштва.**

ЗА МОЈУ АДВОКАТСКУ КАНЦЕЛАРИЈУ

тражим

адвокатског конциписту.

Место треба заузети 1. јануара. Платим по договору. **Примам и почетника**

Др. Јанко Петриковић

адвокат

1568 1—3 **у Ковачици**

Antalfalva, Torontál m.

ЗИМЊИ РЕД ВОЖЊЕ ЗА 1907.

ВАЖИ ОД 1. ОКТОБРА.

Будимпешта источна станица—Београд

Експр. 902 1	Бр. в. 906 I II	Ос. в. 908 I—III	Tv. sz. 914 I—III	Ос. в. 912 I—III	Бр. в. 904 I—II	Ос. в. 914 I—II	Ос. в. 940 I III	СТАНИЦЕ		Ос. в. 909 I—III	Ос. в. 913 I III	Ос. в. 915 I—III	Ос. в. 911 II—III	Бр. в. 903 I—II	Ос. в. 907 I III	Бр. в. 905 I III	Екс. 901 1
11'20								полази Будимпешта зап. стан.	стиже								
1'34	7'00	7'15	11'15	1'55	3'20	6'25	10'10	полази Будимпешта ист. станица	стиже	5'45	7'10	9'50		1'00	6'55	10'00	10'55
1'39	7'11	7'32	11'34	2'06	3'39	6'41	10'40	стиже Будимпешта-Ференц варош	полази	5'19	6'52	9'37		12'50	6'39	9'50	
2'40	8'06	9'23	1'42	3'36	4'28	8'19	12'28	стиже Кунсентмиклош Тас	полази	3'34	5'18	8'00		11'52	4'53	8'47	
2'46	8'34	10'06	2'34	4'10	4'56	9'19	1'32	стиже Филипсалаш	полази	2'51	4'34	7'24		11'27	5'04	8'16	
5'32	9'02	10'58		4'46	5'26		2'28	стиже Кишкереш	полази	2'04		6'50		10'57	3'24	7'45	8'36
5'33	9'31	11'42		5'25	5'55		3'20	стиже Кишкунхалаш	полази	1'04		5'59		10'30	2'46	7'17	
5'10	10'30	1'27	4'15		6'48		5'30	стиже Суботица	полази	10'58			7'23	9'39	1'26	6'[illegible]6	7'27
	11'[illegible]3	2'47	5'36		8'[illegible]4		7'05	полази Хеђеш-фекетехеђ	полази	9'24			5'54		12'01	5'35	
	12'50	4'23			7'42		8'52	стиже Нови Сад	полази	7'[illegible]0				7'49	10'29	4'02	5'46
	2'19	5'45			9'48		10'08	полази Индија	полази	5'44				6'57	9'01	2'18	
		7'07			10'30	6'40	11'32	стиже Земун	полази	4'11		8'00	11'00	5'50	7'35		4'25
		7'17			10'38	6'55	11'42	стиже Београд	полази	4'00		7'45	11'15	5'01	7'25		4'17

Будимпешта западна страна—Темишвар-Јозефварош—Оршава—Веркиорова—(Букурешт.)

Ос. в. I III	Ос. в. I—III	Бр. в. I—III	Ос. в. I III	Бр. в. I—III	Ос. в. I—III	Ос. в. I—III	Ос. в. I III	Ос. в. I III	Бр. в. I—III	Ос. в. I—III	Екс. в. 2			Екс. в. 1	Ос. в. I III	Ос. в. I—III	Ос. в. I—III	Ос. в. I—III	Бр. в. I—II	Ос. в. I—III	Бр. в. I—II	Ос. в. I—III	Ос. в. I—III	Ос. в. I—III
6'35	8'30	9'40	12'05	2'25	2'45	4'[illegible]0	6'30	7'00	10'10	10'35	11'[illegible]0	полази	Будимпешта	стиже	12'50	6'15	7'15	8'25	10'55	1'15	4'15	6'30	7'10	10'50
6'56	8'51		12'27	*2'36	3'00	4'49	6'28	7'19	10'21	10'51		полази	Кебања	стиже		5'50	6'50	8'11	10'32	*1'04	3'48		6'45	10'22
8'48	11'10	10'52		2'46		6'48		9'16	11'34	12'00	12'45	полази	Цеглед	стиже	11'39		4'53	6'18	8'14	11'56	2'10	5'15	4'[illegible]3	8'29
9'37	12'04	14'23		4'22		7'40		10'06	12'06	1'43		полази	Кечкемет	стиже			4'06	5'[illegible]8	7'20	11'21		4'45	3'31	7'[illegible]9
10'19	62'4[illegible]	11'46		4'51		3'35		10'19	12'30			полази	Кишкунфелеђхаза	стиже	11'33		3'23		6'37	10'54		4'20	2'47	6'59
	3'01	12'46	5'25	5'59	1'27			2'05		4'55	2'49	полази	Сегедин	стиже	9'50		12'52		7'45	9'49		3'18	12'29	
	3'11		5'36		1'42			2'16		5'05		полази	Серег	стиже	9'44		12'42		7'34		2'21	3'10	12'16	
	3'56	1'19	6'39	6,34	2'45			2'59		5'51		полази	Валкањ	стиже			11'57		6'49	9'13		2'44	11'23	
12'10	4'35	1'40	7'18	6'57				3'45		6'21		полази	Вел. Кикинда	стиже			11'16		6'20	8'50		2'20	10'44	
	6'35	2'49	2'55	8'15				7'55			4'43	полази	Темишвар-Јозеф.	стиже	7'55		7'34		7'05	7'33	12'40	1'12		
	8'37	5'58	4'40	9'29				9'[illegible]9			5'47	полази	Лугош	стиже	6'44		5'50		5'02	6'14	10'43	12'03		
6'15		7'35		10'20				2'[illegible]9			9'[illegible]0	стиже	Верциорова	полази	2'45		12'50			2'18		7'46		

Примедба. Црном линијом обграђене цифре означују ноћно време

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.